

Uredništvo in uprav-
ništvo:
Ljubljana, Miklošičeva
cesta šte. 6, II. nad-
stropje.
Oglasi po dogovoru.

RESNICA

Izhaja vsako soboto.
Naročnina:
za celo leto 10 K, za
pol leta 5 K, za
mesec 1 K.
Posamezna šte. 20 h.

Prevelika hvala in prehuda graja človeku škoduje; najboljšje je, vse po pravici in resnici.

Anton Martin Slomšek.

Branimo našo deklaracijo!

Vsa znamenja kažejo, da hočejo deklaracijo z dne 30. maja 1917 izdati tisti, ki so v prvi vrsti poklicani braniti jo. Ali bolje rečeno: Vse kaže da so jo že izdali!

Povdarjali in ožigosali smo že, da se je v Zagrebu pod predsestvom dr. Korošca sklenila nova deklaracija, ki se bistveno, da, v najbistvenejši točki razlikuje od majske deklaracije.

Sedaj pa izvemo zelo zanimive stvari iz velikega, vodilnega laškega lista, v Milanu izhajajočega „Corriere della Sera“. Ta list prinaša iz jugoslovanskega peresa obširno poročilo o jugoslovanskem gibanju in razkriva tajnosti, ki morajo uprav pretresti slehernega, ki si je ohranil še zdravo sodbo in poštene občutke.

„Corriere“ razlaga postanek majske deklaracije in izgovarja jugoslovanske poslance, da so v deklaracijo sprejeli stavek, da hočejo narodno združenje pod žezlom lovensko-habsburške dinastije. Ta stavek, pravi „Corriere“ odnosno njegov jugoslovanski sotrudnik, je bil sprejet v deklaracijo 30. maja 1917 iz dveh vzrokov. Prvi vzrok je, da je bil takrat še v Jugoslov. klubu dr. Šusteršič, ki je znal zastaviti svoj upliv v patrijotičnem dinastičnem smislu. Drugi vzrok pa, da je bil zgolj taktičen. Bilo je takrat še oportuno, pristaviti te besede!

Mej tem časom pa, nadaljuje „Corriere“ so Jugoslovani dr. Šusteršiča iz kluba ven

spravili in se tako otresli vsakega upljiva od te strani. A tudi taktični oziri da niso več potrebni — zato da se sedaj vsa jugoslovanska javnost postavlja brez vsake primesi na samonacijonalno, protiaustrijsko stališče in hoče doseči svoje smotre v sporazumu z Italijo in drugimi antantnimi državami na razvalinah habsburške monarhije.

Tako „Corriere“!

Ta razkritja povedo kratkoma vse. Majska deklaracija je bila glasom „Corriere“ v bistveni točki, zvestobe do našega cesarja, le komedija in slepilo. — V resnici se gre za vse kaj drugega. In „Corriere“ tudi to jasno pove: Edina deklaracija, ki res velja, je — krfska, t. j. „pakt“ ki ga je dr. Trumbić v imenu „Jugoslov. odbora“ sklenil v Krfu s srbsko vlado in čigar bistvena vsebina je: **Osnuje se na razvalinah habsburške monarhije neodvisna država Srbov, Hrvatov in Slovencev pod dinastijo Karadžorđević.**

Tedaj zjedinjenje Jugoslov. pa ne pod našim katoliškim cesarjem, temveč pod pravoslavnim srbskim kraljem!

In vse to v zvezi — z Italijo, tem „gorkim“ prijateljem Jugoslov. z Italijo, ki je ljubljenec vesoljnega framaonstva ker je oropala sv. Očeta in ga spravila v nevreden položaj — in ki pohotno stega kremplje po našem Trstu, po naši Gorici, po naši jadranski obali, po naših gorenjskih planinah! —

Jugoslovanski klub pa, namesto da bi

nadjodločneje nastopil zoper vsako dvoumnost in nejasnost — dopušča, da dr. Korošec proglašja z raznimi elementi nove deklaracije, v katerih manjka najbistvenejši stavek majske deklaracije, ravno tisti stavek, ki je patrijotično, svojemu vladarju zvesto slovensko-ljudstvo napotil, da je v celoti pridilo majske deklaraciji in jo sprejelo kot svoj državnopravni program. —

Postopanja dr. Korošca in tistih jugoslovanskih poslancev, ki samo delajo štafažo, ne moremo zadosti ostro obsoditi. To je slaba politika, ki je sposobna, da privede naš narod v katastrofo.

Mi se držimo majske deklaracije in samo nje. In isto tako sodi ogromna večina slovenskega ljudstva. Prišel je čas, da se v bran postavimo, v najodločnejšo obrambo čiste majske deklaracije. V njej vidimo naš patrijotični program, ki nas narodno popolnoma zadovoljuje in ki nam, pod našim katoliškim vladarjem, daje jamstvo za naše verske pravice v bodoči jugoslovanski državi. Zato je treba najstrožjega odpora zoper vse nakane proti majske deklaraciji in nobena obsodba ni zadosti ostrá nad politiko dvoumnosti in nejasnosti, ki je v bistvu frivolna igra z usodo naroda. —

Naša ljubljena domovina je in ostane pod habsburškim žezlom, naš najmogočnejši in najplemenitejši prijatelj je naš cesar, naš najgrši sovražnik je Lah in vsakdo kdor ž njim paklja, naj se piše Trumbić ali kakor hoče — naš najdražji zaklad je pa naša katoliška vera. Ta zaklad ni na pro-

LISTEK.

Čudne zgodbe in dogodbe.

Piše Janez Obglavljen.

XI.

Kadar zeleni Juraj kraljuje.

Ko sta se oba diplomata, katerih razgovor smo poslušali v zadnjem poglavju, zedinila glede bodočega načrta, sta sklenila, da skličeta narodni občni zbor, kateremu predložita svoje ukrepe. Jozo Hudorovič je razposlal pozive vsem po raznih deželah razkropljenim rojakom, naj pridejo prvi torek po polni luni k Zelenemu studencu, koder se bo vršilo sklepanje o samoodločbi narodov.

Med tem, ko krožijo vabila na ta sestanek, katerega čudovita zgodba bo jako poučna, pa se je primerilo, da je prišla komisija v to lepo deželo rekvirirat živila. Komisar za ljudsko prehrano, velemožni gospod Pankracij Mladin, je izvidel, da se dobi tu še žita, jajec in krompirja, ki ga je treba takoj zapleniti in oddati. Da bi stvar temeljito izpeljal, je prišel velemožni gospod komisar za ljudsko prehrano v lastni osebi k uradnemu dejanju.

Ko je prišel Pankracij Mladin in je iskal poti v občinsko pisarno, je pa začuden obstal, ker je videl zanimiv sprevod, kakoršnega še ni doživel. Prihajala je mladina, glasno pojoč, in v sredi med njimi je bil mladenič, ovit ves v zelenje. Mlado bukovo vejevje s svojim jasnim in svežim zelenjem ga je čisto zakrivalo in je povito okoli života s sirobotom. Sprevod je šel naravnost proti Pankraciju Mladinu in ga je obstopil. Dečki in deklice so pozdravile Pankracija Mladina, in mladeniči so mu igrali na orgljice lepe pesmice.

To je Pankraciju Mladinu ugajalo.

„Kdo ste, častita družba?“ je vprašal. Zbor pa je zapel:

„Prošel je, prošel, pisani vuzem,
došel je, došel, zeleni Juraj
na zelenem konju,
po zelenem polju.
Donesel je, doneset
pedenj dugo travico,
lakat dugo mladico.“

„A, to je gospod zeleni Juraj,“ je dejal Pankracij Mladin. „Interesantno, res jako vlnudno, da me takoj pozdravi deputacija tega nepokvarjenega in čvrstega naroda. S čem morem biti na uslugo?“

Zbor: „Dajte mu, dajte!
Jurja darovajte!“

Pankracij Mladin: „Darovajte? Jaz naj darujem? Jaz sem prišel rekvirirat.“

Zbor: „Če nič nimate, onda pojdite z nami in pojte z nami! Mi gremo po vasi kakor slovesnost ukazuje.“

In Pankracij Mladin, komisar za ljudsko prehrano, je šel v sprevodu z zelenim Jurajem po vasi.

Ljudje so se zbirali in prinašali darove, kakor zahteva narodni običaj. Zbor je zopet zapel in našteval, kaj mora dobiti zeleni Juraj.

Zbor: „Dajte mu pogače,
da mu noga poskače!“

Pankracij Mladin: „Kaj, pogače? Tu imajo pogače? Proti naredbi! V katerem mlinu se skrivaj žito melje?“

Zbor: „Dajte mu vina,
da mu ne bo zima,
dajte mu pleče,
da vam kaj ne reče!“

Pankracij Mladin: „Pleče? Morda celo prešičje pleče? Vsi prešiči so zaseženi. Nihče ne sme sam klati!“

Zbor: „Dajte mu rži,
da se doma sprži!“

Pankracij Mladin: „Kaj slišim? Rži? Tu imajo še rži? Seveda, za uradno ceno je ne oddajo, ampak pod roko prodajajo. To je zanimivo! Tu se bo dalo kaj zaseči!“

daj, kakor naša zemlja ne. — Grdi izdajavci slovenske domovine so, ki se bratijo z Lahi.

Vsi značajni, katoliški slovenski možje na krov. Branimo naš pravični pošteni program! —

S. L. S. in kmetje.

(Glas iz kmečkih krogov.)

Poslanci S. L. S. oziroma V. S. L. S. se kar naprej oglašajo z različnimi resolucijami in interpelacijami pri različnih oblastvih ter zahtevajo to in ono za kmeta kakor čitam v njihovih listih, a kaj pozitivnega doslej še niso mogli pokazati. Seveda niso mogli ničesar doseči, ker istočasno pri istih oblastvih zahtevajo ne vem vse kaj tudi za druge stanove svoje stranke, oziroma druge stanove, katere menijo, da morejo le oni zveličati. Koristi, ki jih za te stanove zahtevajo so navadno popolnoma nasprotno kmečkim, agrarnim koristim. Ne glede na to, da S. L. S. ni poklicana reševati nas kmetov, se ne morem dovolj načuditi njenemu nespametnemu nastopanju, kajti uspeh je in mora biti v takih razmerah popolnoma nemogoč. Kako vendar naj doseže S. L. S. n. pr. to, da bo država kmetu plačevala krompir vsaj po 30 kron in ga oddajala drugim stanovom katerih koristi misli S. L. S., da mora zastopati, najdražje po 8 kron? Naj mi gospodje ne zamerijo, ali toliko poštenja bi morali pač imeti, da ne bi tako glupo vodili ljudstvo za nos. Državna oblastva se morajo takemu početju smejati in če bi tudi hoteli pomagati, ne morejo, kajti kako naj se ozirajo na zahteve in prošnje ene in iste stranke, ki obenem hoče n. pr. zvišanja in znižanja cen. Kaj se to pravi? To je slepomišljenje!

Vzrok, da se S. L. S. vsaj navidezno poteguje tudi za kmeta je jasen dovolj. Da bi stanovi njene stranke, ki so nepridelovalci, hoteli kmetu na ljubo pridelke dražje plačevati tudi kozji pastir ne more verjeti, ker ravno ti stanovi najbolj kričijo in zabavljajo zoper kmeta oderuha.

Ne kmečke koristi, ampak kmečki volilni glasovi so gospodom pri S. L. S. tako pri srcu. S. L. S. ne teži za tem, da bi ona kmetu pomagala. Narobe! Na zvit način si hoče pridobiti kmečki stan, da bi njej pomagal v svojo lastno škodo!

Jasno je, da ta stranka išče le svojih koristi, oziroma se njeni poslanci nervozno brigajo le za to, da si zagotovijo volilce in kadar se za kmeta oglašijo, bobnajo to potom svojih listov v svet in kmeta vlečejo. Kmet jim je potreben kot najmočnejši volilec, zato mu seveda morajo tudi kdaj nekoliko podkaditi, ker brez njega bi bila S. L. S. silno slabotna in v slovenskem političnem življenju čisto brezpomembna. Kmeta tedaj vlačijo s seboj le kot nepotrebno zlo, da ga v dani priliki po trotovske izkoristijo.

Ako bi naš kmečki stan ne bil ravno pri volitvah tako močan se S. L. S. prav gotovo ne bi brigala zanj.

Sicer pa je naš kmet že politično dovolj zrel, da ve, da politika mladinske S. L. S. stranke nepridelovalcev ni njegova, da se ta stranka ne sme in ne more boriti za njegov blagor. Iz tega vzroka se mi vidi postopanje S. L. S. in lov na kmete uprav pustolovski. Kmetje pač le predobro vemo in čutimo, da je poklicana boriti se za naše stanovske koristi edinole kmečka politična organizacija t. j. naša „Slovenska kmečka stranka“.

Mladinska S. L. S. je frapirala mnogo zavednih kmetov in si jih je navidezno pridobila zaradi deklaracijske politike. „Resnica“ se takrat še ni rodila, bilo ni mogoče takrat takoj vsakomur dopovedati resnice in zato se ne čudimo, če so šli kmetje s S. L. S. A ta navidezni uspeh ni trajen. Kmetje so pač šli s S. L. S. pa ne kot kmetje, ampak kot zavedni Slovenci, ki so mislili, da s tem koristijo svoji narodnosti.

Ko se je ustanovila S. K. S. nas je bilo že veliko, sedaj so izpregledali tudi še ostali in mnogo nas je. S. K. S., kakor slovenski kmetje smo za deklaracijo, in sicer za deklaracijo v nje pravem in pristnem pomenu, a naša stranka nima samo teh ciljev, marveč je njen glavni cilj delovati, kot stanovska politična organizacija, kot zavedna, prostovoljno sestavljena kmečka organizacija, ki se ima predvsem boriti za kmečke koristi.

V vsaki narodnostni zadevi smo slovenski kmetje z drugimi slovenskimi in jugoslovanskimi strankami složni, v izvennarodnostnih stvareh pa smo in bomo kmetje vedno pred vsem kmetje.

S. L. S. skuša izpodkopati kmečki stranki ugled in zaupanje in straši z osebo dr. Šusteršiča ko vendar vsakdo ve, da Šusteršič

ni njen načelnik, niti voditelj pač pa njen — ustanovitelj. Čast mu! Vidimo in vpoštevamo, da je on tisti mož, ki je razbil težke okove nasilne mladinske S. L. S. in nam je ustvaril „Slovensko kmečko stranko“, ki smo jo slovenski kmetje že dosti dolgo in težko pričakovali. V prejšnjih časih si nihče drugi tega ni upal podstopiti, in kmetje smo morali politično robotati, dasi je tlaka že davno odpravljena. Danes je kmečka stanovska zavednost tako živa, da je smel zaupati na njeno ustanovitev. Vemo to in zato se bomo še bolj verno naše stranke oklenili, ustanovitelju pa še enkrat: Čast! Odslej nas ne bo nihče več na limanice lovil.

Ovaduštvo in podobne reči.

VIII.

Grof Barbotov načrt, ki ga je propagiral pri sovražnikih deželnega odbora, je tedaj bil, da liberalni, nemški in kalanovski člani dež. odbora vsi namestniki (Barbo, Apfaltrern, dr. Triller, dr. Novak, in dr. Gregorič) odlože svoje mandate, na ta način naredi deželni odbor nesklepčen in tako dajo vladi izgovor za razpust deželnega zbora in odbora ter upostavitve vladnega komisarijata v deželnem dvorcu. To je bilo meseca januarja 1917, ko je bil deželni odbornik dr. Zajec še v vojni službi.

Ta lepi načrt je našel izrazite simpatije in podporo pri Kalanovih in liberalnih mladinih.

Načrt je pa propal pri merodajnih činiteljih liberalne stranke. Liberalni mladini so bili v stranki preglasovani.

Kolikor je nam znano, se je debata v liberalni stranki vršila približno v nastopni smeri.

Mladini so povdarjali, da je najnevarnejši in edini resni nasprotnik „svobodne misli“ med vsemi „klerikalnimi“ kolovodji — dr. Šusteršič. Če ta pade, je „klerikalizem“ v srce zadet in „klerikalna“ stranka bo nadalje nesposobna, ustavljati se z uspehom liberalnemu toku. Šusteršiča vreči, za to je vsako sredstvo prav, četudi s pomočjo Nemcev, in „klerikalnih“ disidentov. Nemci itak na Kranjskem niso nevarni, „klerikalni“ disidenti pa tudi ne, ker so nezmožni izpolniti vrzeli, ki bi jo pustil Šusteršičev padec.

Zbor: „Dajte mu jajec, da ga ne bo zajec!“

Pankracij Mladin: „Vedno zanimiveje! Uradno pa poročajo da nimajo jajec! To bom vse zasegel!“

Zbor: „Dajte mu hajde, kaj se doma najde!“

Pankracij Mladin: „Aha, doma imajo še ajdo! To bo nekaj za konfiscirati!“

Zbor: „Dajte mu žita, da se doma pita!“

Pankracij Mladin: „Doma se pita? Nečuveno! Tu se kar pitajo z žitom!“

Zbor: „Dotle mi to zberemo, cokle si razderemo!“

Pankracij Mladin: Verjetno, ker bom jaz vse pobral!“

Zdaj je pa stegnil zeleni Jurij svoje roke s košaro, in ljudje so dajali žita, jajec, klobas, in čutarice so se prikazale, iz katerih je zlata vinska kapljica tekla v svetle kozarce. Zbor je pa igral na orgljice in trobil na rogove ter začel plesati okoli Pankracija Mladina ter je pel:

„Dajte mu groš, da vam dojde još!“

Ko je stal Pankracij Mladin v zadregi in hotel dokazovati, da on ne spada pod to davščino, so mu tulili z rogovi na ušesa in klicali:

„Haj, haj!“

Bo li skoro kaj?“

Slednjič je moral dati groš. A v svesti si svoje uradne dolžnosti, je izpregovoril:

„Častiti zborovalci, velerodni gospod zeleni Juraj! Ne morem si kaj, da ne bi izjavil, da je vse to, kar sem ravnokar videl in slišal, prepovedano in kaznivo. Vsaka kupčija in tudi vsako darilo živil je zabranjeno po visokih naredbah. Vsak poljski sadež je s trenutkom, ko se loči od zemlje, državna lastnina in se sme oddati le v to določenim uradnim osebam po uradni ceni. Tu pa vidim žita, jajec, vidim svinjino, celo bel kruh in pogačo, kar je vse silno kaznivo in moram jaz poseči vmes in vse to zapleniti. Gospod zeleni Juraj, in vsi navzoči, vi pojdete z menoj na občinski urad, koder bomo naredili zapisnik in nadaljnje ukrenili. Kje je župan?“

Iz množice stopi visok mož in reče:

„Župan sem jaz in vam povem, da vas bomo gostoljubno sprejeli, če pridete kot prijatelj in rodoljub, a na občinski urad vas ne bom peljal in zapisnika ne bomo delali, ker je ta reč pri nas odpravljena. Mi imamo sedaj tukaj novo državo in smo sklenili, da ne dajemo davkov nikomu več in da edini, ki sme rekvirirati, je zeleni Juraj, ki je kri od naše krvi. Njega vsi ljubimo in spoštu-

jemo. On je edini kralj, ki ga priznamo po prosti samoodločbi naroda in se dobro počutimo pod njegovo vlado. To naznanite v vašo staro državo. Sedaj pa, dragi moji svobodni državljani, krenimo malo proti moji zidanici, da vam dam pokusiti nekoliko letošnje kaplje. Lani nam je Bog slabo dal, a letos smo dobro pridelali. Dobra kapljica je. Pojdite, gospod Pankracij Mladin, boste videli, koliko bolje se živi v novi državi pod vlado zelenega Jurija, kakor pri vas, koder je narod še zatiran, zaslužjen.“

Peljali so Pankracija Mladina k zidanici. Tam mu je ponudil z napitnico župan veliko kupico in ga pozval naj jo izpije za „bilikum“.

Ko je Pankracij Mladin izpil „bilikum“, pa se mu je zasvetilo v glavi in postal je privrženec zelenega Jurija in njegove vlade, in čim več je pil, bolj mu je ugajala ta nova državnost.

Pankracij Mladin je pri drugem kozarcu sklenil, da se posveti političnemu delovanju.

Razširjajte „Resnico“!

Ene in druge je treba izrabiti za razdiranje „klerikalnega“ gospodstva v deželi.

Odločujoči liberalni činitelji so pa temu nasproti izjavili, da bi bila politična napaka, če bi se liberalna stranka vmešavala v razveseljiv spor, ki se pojavlja v „klerikalni“ stranki. Liberalna stranka bi s svojim vmešavanjem motila razvoj v „klerikalni“ stranki, ki mora itak v doglednem času privedi do razkola in razsula. Šusteršič, kljub njegovim zmožnostim in njegovi veliki poziciji ne bo več nevaren liberalni stranki, če ne bo več imel celotne ljudske stranke za seboj. Potem bo bila naša ura. Če pa danes prenačljeno posežemo vmes i pomagamo ubiti kranjsko deželno avtonomijo — edino slovensko postojanko te vrste — si sami onemogočimo odločilen pozitiven uspeh t. j. da se polastimo avtonomnega gospodstva v deželi, kar je naš najbližji cilj. Povdarjalo se je menda tudi, kako napako je zagrešila liberalna stranka l. 1913 v aferi Theimer. Takrat da je bil dr. Krek ravno na tem, da vrže Šusteršiča. Izrabljevanje omenjene afere v liberalnih listih je pa imelo nasprotni uspeh, da se je Šusteršičevo stališče znova utrdilo. „Ne vmešavajmo se v „klerikalne“ prepire, se bodo že sami požrli!“

To stališče je prodrlo in liberalna stranka je odklonila sodelovanje z Barbotovo akcijo. Dr. Tavčar je kratko izjavil, da „z dr. Gregoričem ne mara nič opraviti imeti.“ — Dr. Gregorič se je namreč prav posebno trudil, pripraviti Barbotovemu načrtu tla pri slovenskih strankah.

Tako je padel Barbov načrt v vodo, v veliko žalost raznih najmerodajnejših Kalanovcev, ki so se že silno veselili razsula kranjske deželne avtonomije. Njihova v Unionski kavarni, še bolj pa v gostilni glasno proglašena parola je bila „Naj vse hudič vzame, mi nimamo nič izgubiti“.

Njim v tolažbo bodi povedano, da bi se bil Barbov načrt izjalovil tudi v slučaju, če bi mu bili liberalci pritrtili. Uspeh bi bil v tem slučaju samo ta, da bi bili vsi sotrudniki do kosti blamirani in kompromitirani, zlasti pa sodelujoči slovenski politiki. Izkazalo se je znova, da je dr. Tavčar najpametnejši izmed liberalnih in — kalanovskih politikov.

Za tiskovni sklad „Resnice“!

Prijatelj z dežele nam piše:

V kratkem času, kar „Resnica“ izhaja, je mnogo pripomogla k razbistrenju pojmov. Slovensko časopisje, ki ga urejuje, bodisi katerekoli stranke, neki sloj polizobražencev, ki nima nobene politične izkušnje v ljudski organizaciji, ki nima nobene resnosti in odgovornosti, ampak se z usodo lastnega naroda igra s uprav petošolsko površnostjo, to časopisje je v sedanjem času, ko bi morali našo politiko voditi le zreli in modri možje, povzročilo veliko moralno in politično škodo.

Zato je nastala taka besnost, ko je nastopila „Resnica“ in začela govoriti zopet govor že pozabljenе politične pameti. Strastna jeza, s katero so nastopili proti nji, nam je najboljši dokaz, kako potrebno je tako glasilo. Ni nobenega dvoma, da bo „Resnica“ prodrila in da bo tudi Katoliško tiskovno društvo moralo zapustiti Kalanovo smer, kajti tam vladajoči terorizem se bo vjedel.

A delo gre sedaj prepočasno, ker tednik ne more tekrovati z dnevniki. „Resnica“ mora postati dnevnik. Veliko število naročnikov „Slovenčevih“ to nujno želi, ker „Slovenca“ več brati ne morejo in ga drže le radi vojnih poročil. Ko „Resnica“ lahko tej potrebi ustreže, bo šele mogla v resnici izviševati svojo plemenito nalogo.

Za to bo treba žrtev. Mi smo s svojimi osebnimi žrtvami spravili pokonci Katoliško tiskovno društvo. Ko je postalo iz njega

milijonsko podjetje, ga hočejo zasesti mladini in uživati sadove naših žuljev. Naj ne mislijo, da smo mi sedaj slabši kot smo bili. Se živi stara požrtvovalnost v stari gardi. Zato sprejmite v svoj list moj poziv, naj se začne nabirati za tiskovni sklad „Resnice“.

Jaz pošiljam tu en tisoč kron za začetek. Duhovnik z dežele.

Zavarovanje živine.

Velika važnost, ki jo pridobiva živinoreja v sedanjih izrednih razmerah in ki bo obstala tudi gotovo še v bodoče, nas sili, da obrnemo svojo pozornost vprašanju živinskega zavarovanja. Že pred vojsko se je na Kranjskem večkrat govorilo o zavarovanju živine, mislilo se je na deželno zavarovalnico in na zasebne združne zavarovalnice, a ljudstvo se ni moglo za to prav ogreti.

Drugače je sedaj. Naša živinoreja je po vojnih dajatvah izredčena. Samo mlad naraščaj imamo. Iz tega se najzopet pomladi in na novo pomnoži naša živinoreja. Zato je vsako govedo pridobilo na vrednosti v dveh ozirih: Prvič radi višje cene, ki se plačuje za zakolno živino, drugič pa radi plemenske vrednosti in vrednosti za delo vsled pomanjkanja delovne živine. Ako danes pogine živinorejcu govedo, je škoda mnogo večja nego je bila prej. Zato bo tudi vsak posameznik uvidel, kolike važnosti je zanj, ako ima živino zavarovano in je krit pred izgubami vsled nezgode in bolezni.

Pa tudi predpogoji za organizacijo so ustvarjeni. Vsa živina je prešteta in popisana. Po vseh občinah so zaupniki, ki poznajo vsak hlev in vsak rép. Dežela je zaprta, vsa kupčija prepovedana. Skozi eno posredovalnico gre vse, kar rabi vojaštvo in civilni konzum. Brez vednosti oblasti se ne sme nič zaklati. Cene so gotove in stalne. Vse to so predpogoji, ki dajo trdno in zanesljivo podlago za splošno zavarovanje goveje živine.

Mislimo si vso organizacijo tako: Deželno mesto za vnovčevanje živine naj da finančno in organizatorično podlago za začetek deželne živinske zavarovalnice, ki dobi deželno upravo in se nasloni na županstva. Ta delajo po svojih zaupnikih. Zavarovanje je prostovoljno, a kdor neče svoje živine zavarovati, tudi ne sme od nikoder v slučaju nesreče dobivati podpor. Zavarovalnica mora biti popolnoma samostojno podjetje, ki se mora voditi po strogo trgovsko-zavarovalnih načelih in sama kriti svoje potrebščine in nabirati lastne rezerve. Če se stvar takoj vzame v roke, bo lahko poslovala že v najkrajšem času.

Upanje antante na notranje nemire v Avstriji podaljšuje vojsko.

Naš zunanji minister grof Černin pri sprejemu članov načelniške konference dunajskega občinskega sveta. Grof Černin je povdarjal, da vojujemo obrambno vojno, katero moramo vojevati, dokler nam naši nasprotniki ne priznajo našega posestnega stanja. Rekel je, da je bil pripravljen priznati štiri točke Wilsonovega programa kot podlago za mirovna pogajanja. Če so doslej vsi poizkusi bili zamanj, je kriva Francoska, ki hoče od Nemčije imeti Alzacijo in Loreno. Clemenceau je pred zadnjo ofenzivo vprašal na Dunaju za mirovne pogoje, pa je dobil od nas jasen odgovor: dokler se more Nemčija braniti in dokler Francoska ostane na tem, da hoče imeti zemljo, ki je bila pred vojsko last Nemčije, ne more biti miru. Niti naš cesar, niti veli-

ka večina njegovih narodov ne more biti za to, da bi zvestobo, dano besedo prelomili. Antanta mora prenehati z računom, da bi nastala razpoka med osrednjimi državami.

Grof Černin je tudi jasno povedal, da mi ne maramo, da bi se Srbija razkosala, obratno mi računamo po vojni na dobro gospodarsko zvezo z njo. Grof Černin je odločno govoril proti onim, ki podaljšujejo vojno. To so v prvi vrsti naši domači boljševiki, ki hočejo, da se vojna konča za vsako ceno in s tem sovražniku dajo poguma, drugi so oni, ki hočejo aneksij in s tem pomnožujejo sovražnikov odpor, tretji so pa oni domačini, ki goje veleizdajniške težnje. Grof Černin je rekel, da je bil trenotek za mirovna pogajanja že blizu, pa se je antanta nakrat premislila, ker je dobila migljaj, da je upati na notranje nemire v Avstriji.

O tem je grof Černin dejal:

Upanje naših sovražnikov na končno zmago ne temelji več samo na vojaških pričakovanjih in na blokadi. Naše armade so dokazale, da so nepremagljive in blokado smo prodrli v Brestu Litovskem. Vojno podaljšujoče upanje naših nasprotnikov tvori v veliki meri naše notranje politične razmere in — kolika ironija! — gotovi politični voditelji, ne nazadnje v češkem taboru. Mi vemo prav natančno iz številnih soglašajočih poročil iz inozemstva. Pred kratkim smo bili, kakor že omenjeno, blizu tako daleč, da bi stopili v pogajanja z zapadnimi državami. Na enkrat se je veter izprevigal in, kakor vemo natančno, je sklenila antanta, da je bolje še počakati, ker dajejo parlamentarični in politični dogodki pri nas upanje, da bo monarhija kmalu brez vsake moči.

Kakšna strašna ironija! Naši bratje in sinovi se bojujejo kakor levi na bojišču, milijoni mož in žena v zaledju junaško prenašajo trdo usodo ter pošiljajo vroče molitve k Vsegamogočnemu za hitro končanje vojne — in gotovi voditelji ljudstva, zastopniki ljudstva, rujejo proti nemški zvezi, ki se je izkazala tako sijajno, sklepajo resolucije, ki z nobenim lasom več nišo v zvezi z državno mislijo, ne najdejo nobene besede graje za češke čete, ki se bojujejo zločinsko proti lastni domovini in bojnim zaveznikom, hočejo iztrgati dele iz ogrske države, govore pod zaščito imunitete govore, ki jih ni mogoče drugače razumeti, kakor kot klic na sovražno inozemstvo, da naj nadaljuje boj, da podpira njih lastna politična stremjenja ter razvnamajo vedno znova ugašajoči vojni furor v Londonu, Parizu in Rimu. Podli, ničvredni Masaryk ni edini te vrste! Imamo Masaryke tudi v notranjosti monarhije.

Rajši bi bil govoril o teh žalostnih slučajih v delegacijah, toda kakor omenjeno, izkazalo se je nemogoče sklicati sedaj odseke in jaz ne morem čakati. Prihodnje dni moram nazaj v Romunijo, da končam mir, in pri počasnem poteku dosedanjih mirovnih pogajanj ne vem, kako dolgo bom prisiljen izostati. Javnost pa, ki želi časten konec miru, naj ve,

kaj predvsem podaljšuje vojno.

Ne dvigam splošne obtožbe. Vem, da je češki narod v celoti lojalen in da misli avstrijski. Vem, da imamo češke voditelje, katerih avstrijski patriotizem je čist in jase, obtožbo dvigam pa proti onim voditeljem, ki žele končati vojno in doseči svoj cilj potom antante.

Tudi te težkoče bomo premagali. Prav gotovo. Oni pa, ki tako delujejo, si nalagajo strašno odgovornost. Oni so vzrok, da padajo nadaljni tisoči naših sinov, da traja beda in da se zavlačuje vojna. Ali jih ni strah te odgovornosti?

Kaj poreko svojčas nemške, kaj madžarske matere,

če bo po sklepu miru jasno pred vsem svetom razkrinkano vojno podaljšujoče delovanje teh mož? Še več. Ni mi treba opozarjati na Nemce in Madžare. Že enkrat sem povedal: Narodi sami, ki jih zastopajo ti gospodje, ne mislijo kakor oni. Natančno poznam Češko. Dobro vem razločiti med češkim narodom in gotovimi njegovimi voditelji. Češki narod, češka mati ne misli, kakor ti možje. Mati, ki trepetja za sina, žena, ki skrbi za moža, je mednarodna, ona je ista pri vseh narodih monarhije. Vojna beda veže vse narode. Mi hočemo, da se konča vojna, oni pa so zapeljani, da ne vidijo, da so le posamezni njihovi zastopniki, ki sistematično podaljšujejo vojno in njih trpljenje.

Obžalujem, da mi je vsled razmer tako redko mogoče govoriti izvoljenim ljudskim zastopnikom. Hudo je za zunanjega ministra, če ga v današnjih časih njegovi uradni posli silijo živeti mesece in mesece v inozemstvu — toda jaz spadam tja, kjer sklepamo mir za mirom. Morda, če bi mogel živeti več v državi, bi mogel s pomočjo državi zvestih strank — in hvala Bogu imamo take stranke — uspešnejše nastopati proti onim stremljenjem; ape-

liram pa na vse one, ki hočejo skorajšen častni konec vojne, da naj se strnejo in skupno bojujejo boj proti veleizdajstvu. Nikdo ne trdi, da avstrijske ustave ne bi bilo mogoče izboljšati in avstrijska vlada je rada pripravljena skupaj ostalimi kompetentnimi faktorji revidirati ustavo, oni pa ki upajo na zmago antante, da realizirajo svoje politične cilje, vrše veleizdajstvo in to veleizdajstvo je strup v žilah države ter tvori zadnje vojno podaljšajoče upanje naših sovražnikov. Če izločimo, a strup, potem je splošni častni mir bližje, kakor sluti to velika javnost! Apeliram na vse!

Apeliram predvsem na Nemce in Madžare,

ki so v tej vojni storili nadčloveško delo, apeliram pa tudi na milijone državljanov vseh narodov monarhije, ki so državi zvesti do kosti in ne mislijo, kakor nekateri njihovi voditelji. Vsak Avstrijec, vsak Madžar mora stopiti v vrzel. Nikdo nima pravice ostati na strani, ker gre za zadnji odločilni boj. Vsi možje na krov, potem bomo zmagali!

* * *

Voditelji sedanje češke politike burno in zelo glasno protestirajo proti Černinovim besedam. Zahtevajo sklicanje delegacijskega odseka za zunanje zadeve, da bi zopet glasno govorili v svet. Češki narod bi sebi najbolj koristil, če bi se otresel vseh tistih, katerih nastopi kažejo na zvezo s sovražniki države.

* * *

Ostre besede je govoril grof Černin, besede, ki odkrivajo vezi gotovih krogov z antanto. Antanta računa s tem, da bodo hujskarije razširile nezadovoljnost in da bo tako po svojih agentih povzročila notranje nemire. To bi antanta izkoristila sebi v prid in bi Avstriji diktirala pogoje. Očividno je, kdor pozna te pogoje posebno glede našega Trsta, da bi Slovenci s tem prišli le pod kap. Zato bi vsi Slovenci po sijajnem vzgledu naših vojakov v teh trenutkih morali vse storiti, da upravičijo svojo staro zvestobo do habsburškega prestola in da preperečijo vse račune antante posebno na našem jugu. V tem važnem trenutku, ko naš zunanji minister kliče vse možje na krov, da odbijemo vse račune antante, pa morajo pametnejši in razsodnejši postati tudi naši Nemci. Prilagoditi se morajo temu, da se Slovincem in Hrvatom na jugu dajo vse pravice, ki jim gredo, kajti le tako bo mogoče antantinim agentom izviti orožje iz rok. Avstrija bodi pravična mati vsem svojim narodom — to bo najboljši in najtrdnjši nje ščit proti vsem nakanam njenih sovražnikov.

Jugoslovansko vprašanje.

Dr. Korošec dan.

Dopisnik „Budapešti Hirlapa“ je vprašal dr. Korošca, kako si misli uresničenje jugoslovanskih zahtev, ker bi morala priti še ena vojska, v kateri bi bila Ogrska z orožjem premagana, kajti na to ni misliti, da bi ogrska tako velik kos svojega ozemlja prostovoljno odstopila.

Dr. Korošec je odgovoril, da „smatra tako vojno napoved kot nepotrebno, ker se bodo morali Mažari vsega tega prostovoljno odreči in našim zahtevam prijateljskim potom ugoditi. . . Obiščite me tekom pol leta“ je končal dr. Korošec, — „in potem bomo videli.“

Torej Mažari se bodo „morali“ „prostovoljno“ odreči, tako napoveduje dr. Korošec. Kako jednostavno! Dopisnik budimpeštanskega lista pa pravi, da bo treba še ene vojske. Kdo ima prav?

Ta razgovor je bil objavljen v „Slovincu“ dne 8. oktobra l. l., vršil se je pa 1. oktobra. Ker je dr. Korošec napovedal odločitev na dobo šestih mesecev, je podal termin ravno na 1. april letošnjega leta. Čakali smo dne 1. aprila, kako se izpolnijo dr. Koroščeve besede. Je bil pač samo 1. april, kakor je vsa Koroščeva politika vedno bolj aprilova.

Slovansko-laški shod v Rimu.

Laški in drugi antantski listi poročajo, da se vrši te dni v Rimu skupen shod delegatov „od Avstrije zatiranih narodov“ in sicer Lahov, Slovencev (?), Hrvatov (!), Srbov, Čehov, Slovakov itd. — Glavni prireditelj je dr. Trumbić. To bo lepa družba! Jugoslovanski desperadi so tedaj prišli že tako daleč, da se zatekajo — k Lahu na pomoč prosit, k tistemu Lahu, ki niti sam sebi ne more pomagati, ker je bil tako strahovito tepen, da je moral lep kos svoje zemlje prepustiti našim zmagovitim četam. In to naj sedaj pomaga — Jugoslovanom! Ne, tako daleč mi nismo. Mi bomo reševali naše narodno vprašanje sporazumno z našim cesarjem, ki ima edino moč, da nam ugodí.

Lah pa, če bi imel kaj moči, bi nas — pohrustal!

Za Dalmacijo naj zamenjamo Trst in Pulj.

„Corriere della Sera“ poroča, da se je vršila v Rimu skupščina narodnogospodarskega združenja neosvobojenih krajev. Na tej skupščini so sodelovali mnogi laški vojni begunci iz Dalmacije. Senator Tivaroni je pisal pisma, v katerem pravi, da soglašajo s sklepi zborovanja. Konstatirali so „italijanstvo Dalmacije“ in sklenili so storiti vse, da se vzdrži laški jezik v Dalmaciji. Protestirali so proti temu, da po londonskem dogovoru dobi Italija v Dalmaciji samo mesti Zader in Šibenik. Italija, da ne more pustiti ostalih italijanskih mest in da nikakor ne more po tolikih krvavih žrtvah odstopiti od svoje „svete misije“.

V najnovejšem času opozarja „Giornale d' Italia“ na to, da „južnoslovanski agitatorji“, dasi so pristaši sporazuma Italijanov z Jugoslovani opustili misel na Italijansko Dalmacijo, ne priznavajo pravic Italije na Istro. Če se je izdalo Jugoslovanom skoro vso Dalmacijo, mora Trumbić in njega odbor priznati italijanske zahteve po Trstu in Pulju. List končno pravi: Pričakovati je, da se v tem pogledu zadeva skoro razbistri.

Jugoslovanska armada na makedonski fronti.

„Matin“ poroča, da bo takozvana jugoslovanska armada sodelovala v bojih na solunski fronti, ker želi, da bi po možnosti kolikor največ pripomogla za oživetvorenje jugoslovanskih ciljev. Armada je številno jaka in sestoji iz Hrvatov, Srbov in Slovencev. Del te armade se je boril že v Dobrudži pod srbsko zastavo.

Jugoslovani in antanta.

V Ženevi izhaja srbski list z imenom „Prosvjeta“, ki prireja niz predavanj o jugoslovanskem vprašanju. Zadnjič je predaval dr. Božo Marković o Hrvaški, Sloveniji in Dalmaciji z ozirom na združenje s Srbijo na podlagi narodne samoodločbe.

Italijanski listi so vsi navdušeni za takozvano „češko-slovaško legijo“. „L' Ordine“ v Jakinu ve povedati, da že več dni vozijo vlaki z vojaki, ki nosijo italijanske uniforme in belo-rdeče trakove na rokavih s kokardami in mahajoči s svojo narodno zastavo. Z navdušenjem se pozdravlja prihod „slovanskih bratov“ na bojišču. Osnova se je odbor za „češko-slovaško neodvisnost“, ki naj snuje pododbore po vsej Italiji, da goji italijansko-slovansko vzajemnost. Nam se zdi, da je mnogo teatralnega pretiravanja v tej akciji, ki naj zopet povzdigne upadli pogum italijanskemu ljudstvu in ga navduši za nadaljevanje vojske.

Reforma ustave.

Tajinstveno se poroča, da izdeluje načrt za izpremembo ustave več višjih uradnikov, med katerimi je baje tudi neki „jugoslovanski

učenjaki in strokovnjaki, ki zavzema visoko zaupno mesto“. Stvar se dela z največjo tajnostjo in prav nič ne diši po „samoodločbi naroda“. Niti se ne ve, kdaj bo načrt gotov in kdaj se bo predložil zbornici.

Jugoslovanska vera.

V „Hrvatski Njivi“ se navdušuje dr. Tugomir Alaupović za srednjeveške bogomile ali patarene, ki so ustvarili neko krivoversko sekto v Bosni. Pravi, da je zgodovina bosenskih „bogomilov“ najsijajnejši in najsvežiji list naše povestnice v 14. in 15. veku. Proslavlja jih kot „domačo narodno stranko“.

„Hrvatski list“ v Poli — ustavljen.

„Hrvatski list“ v Poli prinaša na naslovni strani edini članek, podpisan od trdnjavskega poveljnika, ki naznanja, da je list za 8 dni ustavljen.

Politični pregled.

Pred novo avstro-ogrsko ofenzivo?

Italijanski listi trdijo, da v zvezi z nemško ofenzivo na zapadu prično sovražne operacije tudi na italijanski fronti. Pričakuje se, da se centralni državi, ko dosežeta svoj cilj na Francoskem, obrneta znova proti italijanski armadi. General Diaz se je mudil te dni v Rimu, kjer se je udeležil vojnega sveta, na kar se je vrnil v glavni stan. „Corriere della Sera“ pravi, da je Avstro-Ogrska ob Pavi zavzela defenzivo in da koncentrira čete na gorskem odseku Trentina. Pričakovati se more napad proti Lagarini. Ofenzivo pa še zavlačuje snež.

Novi boji v Sibiriji.

Ker so bili Japonci od boljševikov v Blagoveščensku premagani in vrženi preko Amurja, se je ustanovil prostovoljni japonski zbor, ki koraka proti Blagoveščensku. Boljševiki dobivajo ojačenja ter se bodo razvili novi boji.

Vojni stroški.

Dosedanji vojni stroški vseh vojujočih se držav všteti nevtalne znašajo okoli 700 milijard kron. Ako bo vojna trajala še nekaj časa bo dosežen prvi bilijon, t. j. približno ljudsko premoženje Nemčije in Anglije.

Iz parlamenta.

Nekateri državnozbornski odseki prično že ta teden svoje delovanje, da pripravijo gradiva za prihodnjo sesijo. Posebni odbor odseka za prehrano se je sestel 3. aprila ter se bo pečal s prometom živine in mesa; dne 9. aprila se sestane brambni odsek, ki bo razpravljal o vprašanju najstarejših črnovojniški letnikov in kateremu se predloži tudi načrt zakona o delovni dolžnosti v vojni. Še tekom aprila predloži vlada zbornici državni proračun za leto 1918/19. Prva plenarna seja poslanske zbornice se skliče baje na dan 20. aprila. Kar se tiče delegacij, se skliče odsek za vnanje zadeve baje sredi aprila. Načelnik vnanjega odseka, dr. Bärnreuther, bo te dni konferiral z grofom Černinom glede sklicanja vnanjega odseka avstrijske delegacije.

Preobrat pri Čehih.

Češki narodni poslanec Valousek je imel shod, na katerem je govoril proti onim češkim strankam, ki nočejo ničesar čuti o aktivni politiki. Rekel je tudi: Mi smo za ohranitev parlamenta. Dosegli smo uspehe nad uspehe, dokler smo aktivno delali in s pametjo iskali zaveznikov. Da Čehi niso šli v ustavni odsek, je bila velika napaka. Klic: Mi nočemo ničesar čuti o Avstriji, je napačen. Češka zgodovina uči, da češki narod

nikdar ni kaj dobil od inozemstva, ampak, da si je vse sam priboril in pridelal.

Klofač pri rdeči internaciji.

Iz Prage poročajo, da se je ondi vršil shod čeških narodnih socialistov, na katerem je Klofač slovesno izjavil, da ta skupina pristopa k socialistični svetovni internaciji.

Nemci na Finskem.

Nemške čete so se izkrcale na Finskem. Nemci pravijo, da hočejo braniti samostojnost Finske.

Grška vlada

je ustavila plačo kralju Konstantinu.

Za mir.

Grof Andrassy o miru.

Grof Andrassy je izjavil: Pripravljati se moramo na mir, ki bo tem strožji, kolikor več žrtev nas bo veljal, kolikor večji bo odpor naših sovražnikov in čimdalje se bo boj zavlačeval.

Obračun z Italijo.

Generalni polkovnik baron pl. Arz se je izjavil: Vojna za nas v večjem delu še ni končana. Mi imamo pred vsem pred nami v Italiji sovražnika, ki je pač v 12 soški bitki izgubil znaten del svojih 70 divizij, ki je pa med tem s pomočjo zaveznikov znal izpolniti izgube na bojevnih in vojnem materialu. Silna preizkušnja moči s tem zemljelačnim sovražnikom pač ne bode mogla izostati.

Dnevne vesti.

Vsem p. n. naročnikom „Resnice“, ki do sedaj še niso poslali naročnine, bomo s prihodnjo številko redno dopošiljanje lista definitivno ustavili.

Splošno pomiloščenje napoveduje cesarsko lastnoročno pismo in sicer v prvi vrsti za osebe, ki so zakriville razžaljenje veličanstva ali razžaljenje članov cesarske hiše, dalje oseb, ki so bile obsojene na zapor, ki ne presega dobo enega meseca ali ne preko 500 K denarne globe. Izključeno je pomiloščenje za krivo prisego, krivo pričanje, tatvino, pretiravanje cen, oderuštvo in za pokvarjenje živil.

Mladin razklada sedmo božjo zapoved. „Jugoslovan“, pri katerem sodeluje nekaj „gospodov“, je prinesel dne 23. marca tole razlago sedme božje zapovedi: „Vojna je vse pravo postavila v drugačno luč, kakor smo bili vajeni. Kako svet nam je bil pojem lastnine, kako globoko je pala razlika med moj in tvoj! Najprej je država zrahljala pojem zasebne lastnine. S potrebo vsled izrednih razmer je opravičila svoj nastop. Dejansko se je postavila na stališče, da je nujna splošna korist več kot doslej tako upoštevana zasebna lastnina. Izredne razmere so začele nastajati tudi za posameznike, zato so tudi zasebniki začeli rekvirirati. Lakota in pomanjkanje je začelo gledati v deželo in tatvino je začela tudi javnost gledati z drugačnimi očmi. Nič več moralnega pohujševanja, tatvina je postala nujno zlo, o katerem je vsak mnenja, da sicer mora priti, da si gorje tatu, ki ga dobe.“ — Znamenit je v članku še en nauk, ki se glasi: „Vir zakonodajne moči more biti le ljudstvo samo.“ Tega mnenja so tudi ruski rdečkarji. Ali bi ne storilo škofijstvo prav, ko bi ta vprašanja dalo razrešati na pastoralnih konferencah?

Mladinsko poboljšanje. Piše se nam: Gospod urednik! Vaša „Resnica“ ima te dni zaznamovati velik uspeh. Dne 26. marca se je vršila seja načelstva S. L. S., pri kateri se je sklenilo, da „naj se odslej naprej shodi

S. L. S. le po strankinih somišljenikih prirejajo.“ Ker ste Vi bratenje mladinev in liberalcev z vso odločnostjo grajali, je nazadnje tudi prelat Kalan izprevidel, da mu tako ne kaže več, ker se dobri ljudje le preveč pohujšujejo, ako na vsakem shodu S. L. S. liberalci prvi zvonec nosijo. Ker pa mladini brez liberalcev več ne morejo živeti, so si pa vsaj to izgovorili, da bodo smeli pri shodih „v velikem stilu“ z liberalci brez graje skupaj priti. Ker je pa vsak njihov shod „v velikem stilu“, na katerem se dela za Jugoslavijo s tem, da se po dr. Sustersiču in deželnemu odboru udarja, bodo smeli vsakokrat skupaj priti. Gospod prelat je v resnici iznajdljiv. Nam se pa zde ti sklepi popolnoma nepotrebni, bolje rečeno hinavski, ker so že davno mladini in liberalci v načelih do malega edini. Ali ni ena glavnih kapacitet na Koroškem slavju izustila besede, da je narodnost prva? To so ravno liberalci vedno povdarjali in ravno to nas je najbolj ločilo, ker smo mi trdili, da je vera prva ali vsaj vzporedna z narodnostjo. Zato naj le lepo skupaj zborujejo in naše ljudstvo liberalizma uče, na njihovih shodih pa naj tudi tisti možički svoje glase povzdignejo, katerim je ohranitev deželnozbornih mandatov več, kakor prepričanje. O Urbem venalem!

Posnemajte! Kranjski deželni odbor je daroval za „Voj. Domove“ 20.000 K. Na vse občine se izda poziv, da se udeležijo najintenzivnejše z lastnimi prispevki in z agitacijo po občinah. Ljubljanska mestna občina je darovala 3000 K, „Ljudska posojilnica“ v Ljubljani 5000 K. Vsak dan prinaša nove darove, katere v kratkem priobčimo. Za danes le nujno prosimo: Posnemajte povsod z najobilnejšimi prispevki doseganje darovalce, da bo zahvalni dar naše dežele za rešitev cesarja in radostni izraz ob rojstvu novega Habsburžana najčastnejši in da v knjigi, ki se izroči Njeg. Veličanstvu, med darovalci ne bomo pogrešali nobenega našega deželana! Pokažimo z darovi za „Vojaške Domove“ svojo udanost in ljubezen do cesarja Karla in njegove prejasne rodovine, v katero globoko upa naš jug! — Odbor za Vojaške Domove v Ljubljani.

Nemška agitacija na Koroškem. Nemški listi pravijo, da se je od 262 koroških občin doslej izjavilo 186 občin proti jugoslovanski državi. Nemški listi se bahajo, da so med temi občinami podale najostrejšo občino z mešanim prebivalstvom in celo občino v katerih je bilo pri zadnjem ljudskem štetju naštetih 90—96,7 odstotkov Slovencev. Tisti slovenski gospodje na Koroškem, ki samo na dr. Sustersiča zabavljajo, imajo tu obširno polje za resno delo. Če bi bili takega dela navajeni, bi Nemci ne mogli kazati na tako polomijo dr. Brejčeve politike na Koroškem.

Kako se hiša gradi. V „Napreju“ piše dr. H. Tuma: „Zaman se trudijo češki meščanski demokrati dokazovati češkemu delavstvu, da je tudi njih demokracija resnična: „gre tudi nam za blaginjo celega ljudstva.“ Prvo sredstvo je vzpostavitev češke neodvisne države. V tej novi državi pa naj se godi dobro vsem stanovom: delavcu, kmetu, malemu obrtniku, industrijalcu, trgovcu in véleagrarcu. Nimamo tolikega kapitala, da bi se delili na razrede po zgledu bogatih in velikih sosednih narodov. Vsi naši stanovi morejo se najti pri skupnem delu v boju za skupno blaginjo.“ A češki proletarec vpraša: ko gradite narodnostno stavbo, kako opravite to hišo? Odgovor jim je enak kakor našega „Sloven. Naroda“: ne vprašajte po opravi, najprej postaviti je stavbo, pozneje skrbeti za opravo. Banalen odgovor. Kakor bi šlo za kmečko kočjo, katero kmet sam gradi s svojo družino! Ali ne gre za veličasten naroden dom? V njem bodo pod-

strešne in podtlčne sobe, ponosna nadstropja, s tesnimi kamricami in velikimi dvoranami, vse vred. Treba je toraj pred pričeto stavbo stavbenega narisa, treba stavbenega mojstra, potem posežejo po orodju in delu zidarji, mizarji, kovači in težaki. Kje je naris? Kdo bo stavbeni mojster? No, narisa nimate! Pravite, stavba bo za celo ljudstvo. Kdo bo v mandzardah (podstrešnih sobah), kdo bo v kletnih stanovanjih? Komu odkažete svetle in zračne sobane?

Urad za izdajo potnih dovolil za potovanje na Goriško in Gradiščansko je ustanovljen v Gorici. Nasloviti je: K. u. k. Passierscheinstelle in Görz.

V posestnem okraju S. L. S. na Notranjskem priredi g. Adolf Ribnikar na belo nedeljo dva shoda: v Starem trgu in v Cerknici. „Složno prijateljstvo“ postaja vedno — izrazitejšo.

Rokopise prosimo odpošiljati vedno tako, da jih ima uredništvo v rokah najkasneje do torka dopoldne.

Javni politični shodi prepovedani! Okrajna glavarstva so dobila ukaz, da imajo zabraniti vsak javni politični shod, tudi če ga skličo kak poslanec. Dovoljena so le društvena zborovanja v korist svojim članom. Povod k temu je, kakor pravi „Narod“ dalo poročilo o shodu v Kranju, ki ga je kakor „Narod“ z zadovoljstvom pristavlja, sklical poslanec S. L. S.

Imenovanje. Vodja kranjske poslovalnice za vnovčevanje živine nadzornik Jakob Legvart je imenovan za upravnega svetnika avstrijske družbe za živinski in mesni promet na Dunaju.

Imenovanja v finančni službi. Računski oficijali kranjskega finančnega ravnateljstva Fran Goritschnigg, Josip Šircelj, Karel Gruber, Makso Bradaška, Albin Zajec, Ivan Bonač in Ivan Pezdič so bili imenovani za računске revidente v devetem činovnem razredu, računska asistenta Feliks Magolič in Ivan Šiška sta imenovana za rač. oficijala v desetem činovnem razredu.

Razpis ustanov za obrtno šolo. S 1. tečajem šolskega leta 1917./18. je oddati obedve mesti po 514 K „Josipine Hotschewarjeve ustanove za učence obrtnih šol.“ Pravico do te ustanove imajo izključno le učenci c. kr. državne obrtne šole v Ljubljani. Prošnje do 20. aprila na ravnateljstvo c. kr. drž. obrtne šole v Ljubljani.

Ravnateljstvo podružnice špedicijske firme „Balkan“ v Ljubljani prevzame s 1. majem železniški uradnik gospod Kejžar, ki gre v pokoj.

Preskrbite nam v vsakem večjem kraju razprodajalca „Resnice“!

Mladine imajo tudi Nemci. Dr. Steinwender jim je na shodu rekel: Če kličete, da je treba „novih mož“, vam rečem, da sem sicer res že star, zato pa več vem, kakor cel tucat teh mladeničev!

Franjo Spevec, vseučiliški profesor v Zagrebu, je umrl v starosti 63 let. Bil je svobodomislec in mažaron. Nekaj časa je kot pristaš baron Khuen Hedervaryja igral precejšnjo vlogo v javnosti, a ko je l. 1906. Khuenova garda propadla, je tudi Spevec izginil iz politike.

18 vagonov poštinih zavrtkov z živili zaplenjenih. Na Reki so v zadnjem času zaplenili 18 vagonov poštinih zavrtkov z živili. Zavrtki so bili oddani na Hrvaškem in namenjeni, kakor se govori, prekupčevalcem na Reki, ki potem živila za drag denar prodajajo naprej v Avstrijo.

Zopet koze! Notranje ministrstvo poroča: Od 10. do 16. t. m. so v Avstriji dognali 38 slučajev koz. V Lipniku na Moravskem je obolev vojni ujetnik, v Mareticu pri Klösterlu na Češkem pa begunci. Drugi slučajji so se pripetili na Češkem, Moravskem, v Galiciji in Dalmaciji, obolevli so domačini.

V hrvaškem Primorju bodo hrvaški denarni zavodi napravili več prvovrstnih zdravilišč. Nova družba bo prevzela mnogo znanih hotelov, kakor hotel „Jadran“ na Sušaku, „Miramar“ v Cirkvenici in dva hotela v Novem. Za ravnatelja te nove hotelske družbe je imenovan dosedanji ravnatelj hotela „Astoria“ na Dunaju.

Gospodarske vesti.

Vojaška rekvizicija živine ukazana po celi Avstriji! Na zahtevo vojnega ministerstva je izdala dunajska vlada ukaz, da se prideli vsakemu deželnemu mestu za vnovčevanje živine častnik, ki mora paziti, da se dobavi polno število živine, kakor je predpisano. Ako kak kraj zaostane, ima častnik takoj odrediti, da vojaški oddelek pod poveljstvom orožnika rekvirira živino po nižji ceni. Vojaštvo hoče imeti natančen vpogled v vse dobave in v vsakem slučaju, ko dobave zaostajajo, s silo poseči vmes. To je posledica dejstva, da so dobave po dosedanem načinu ponekod skoro odpovedale in je prišla armada v stisko.

Z veliko strogostjo zabranjuje obmejna policija na Reki vsak izvoz živil iz blagoslovljene dežele sv. Štefana k nam. Zadnji čas so zaplenili celo poštnih paketov za 18 vagonov. Od tega zaplenjenega blaga se je del pokvaril. Ali ne bi bilo bolje, če bi ga bili lačni snedli?

Uradno poročilo o stanju setve pravi, da močni mrazovi zadnjih dni niso naredili setvam škode. Jesenska setev na Ogrskem je že krepko razvita, pa tudi spomladni setvi se ni zgodila škoda. Ob tem času sploh mrzlo vreme ni redko. V sadnih vrtovih na Ogrskem so ponočni mrazovi sementertje škodovali, posebno v krajih z zgodnjim sadjem, koder ponekod že drevje cvete. V Avstriji je vobče stanje ugodno, le treba delavskih moči in gnojil in semenskega blaga. Tudi Češka je doslej zadovoljiva, samo tudi tam se čuti pomanjkanje ravno navedenih pripomočkov.

Olajšave za dobavo apna in stavbnih materijalij. V železniškem svetu je dr. Lampe predlagal, da se za dobavo apna in stavbnih materijalij na jugu monarhije zlasti za zopetno pozidavo po vojski porušeni pokrajini dovolijo dalekosežne tarifarične olajšave, ker je sicer nemogoče te kraje zopet pozidati. Vladni zastopnik je obljubil, da se bo železniško ministrstvo s tem vprašanjem bavilo v ugodnem zmislu.

Najemnine za nakladališča ob državnih železnicah se zvišajo za 50%.

Gospodarske obravnave z Rumunijo so jako važne s poljedelskega in obrtnega stališča. V stari trgovinski pogodbi je bil uvoz živine iz Rumunije k nam izključen in za uvoz zaklanih govedi, prašičev in ovac je bil določen kontingent, in sicer se je začel pri zaklanih govedi z 10.000 in se je pred vojsko zvišal do 35.000, pri zaklanih prašičih se je začel s 50.000 in se je zvišal na 120.000, za ovce je bilo določeno število 100.000 na leto. Carina se je določila na rumunskem ozemlju pri živem blagu, in sicer se je plačalo pri govedi K 9.40 od stota žive teže, tako da se je 550 kg težak vol vsled carine podražil za K 51.70, kar znaša za kg mesa 19 h. Carina za prašiče je bila 11 K, ali 10 K, kakor je bila teža, tako da se je 170 kg težak prašič podražil za 17 K. Na žito je imela Rumunija neke olajšave. Kako bodo izpadla carinska pogajanja z Rumunijo, bo imelo velik vpliv na cene naše živine! Industrija se jako poganja, da bi dosegla ugodnosti za svoj izvoz, in sicer glede prometnih zvez na železnicah in po vodi. Rumunija je pobirala od vsega našega izvoza, ki je šel skozi njena morskina in obrežna pristanišča, pristojbino pol odstotka

od vrednosti blaga, ter ni dovolila nobenih tarifaričnih ugodnosti. — Posebno važno pa bo bodoče razmerje glede petroleja. Leta 1912. je Rumunija producirala 1.806.942 ton (ena tona je 1000 kg) nafte. Od te množine so dobile rafinerije za predelavo 1.667.389 ton, iz katerih so izdelale: 352.492 ton bencina, 345.802 ton petroleja, 43.483 ton olja in 898.011 ton ostanka. — Sedaj se je produkcija nafte zopet povzdignila, ker so naprave popravljene, tako, da se pridobiva že 320 do 350 vagonov petroleja na dan. Kakor se zdi, se bodo interesi agrarcev žrtvovali interesom industrije in potrebi prehrane ter petroleja. Vsekako pa se ne sme pogodba izvesti tako, da bi vsled trenutne potrebe uvoza bilo naše poljedelstvo trajno tepeno.

Cepljenje prašičev. Leta 1916. se je na Kranjskem v 215 občinah na 5495 kmetijah cepilo proti rubečici 20.501 prašič. Od cepljenih prašičev je zbolelo 68, od katerih je ozdravelo 54 in samo 12 poginilo, dva sta se zaklala. Pozneje po cepitvi je zbolelo še 40 prašičev, od katerih je 19 ozdravelo, 17 poginilo in 4 so se zaklali. Vsa izguba znaša torej 35 prašičev, to je 0.17% cepljenih prašičev. Poleg tega so se v že okuženih hlevih cepili 204 prej necepljeni oboleli prašiči in 480 prašičev, ki so bili na sumu, da so okuženi. Od prvih, ki so že oboleli, je ozdravelo 153, od drugih, ki so bili le sumljivi, ni obolel potem nobeden. Iz tega sledi, da je uspeh cepljenja bil jako povoljen. Tudi letos je jako želeli, da bi se cepljenje vršilo v obilni meri. Lansko leto je na rubečici poginilo jako veliko prašičev, ker so živinozdravniki vpoklicani v vojno službo. Naj bi dobili živinozdravniki dopust vsaj za čas, ko se vrši cepljenje, in to bo kmalu. Ker je pomanjkanje masti in mesa tako veliko, naj bi se vojaška oblast v interesu ljudske prehrane na to ozirala in pospeševala cepljenje prašičev z vsemi sredstvi, kajti s tem se reši veliko narodnega premoženja in ljudskega živila.

Gozdarstvo na Kranjskem. Kolikega gospodarskega pomena je gozdarstvo na Kranjskem, se vidi iz sledečih števil: Na Kranjskem je gozda 440.000 ha. Pred vojsko se je samo iz Kranjske izvozilo na leto 68.000 vagonov lesa. Samo na postajah Logatec, Rakek in Postojna se je naložilo 21.000 vagonov. Če računamo, da je dal vagon povprek 300 K čistega dobička, znaša to pri 21.000 vagonih čez 6 milijonov K, k čemur je priračunati, kaj so zaslužili gozdni delavci in vozniki. Na Kranjskem je čez 60 parnih žag. Ker bo potreba lesa, zlasti stavbenega, po vojski ogromna, bo donajalo gozdarstvo velike dohodke. Italija bo hočeš nočeš na nas navezana in je treba takoj vpeljati korake, da pride trgovina z lesom v domače roke. Ker je les edino, kar v večji meri izvažamo v inozemstvo, je lesna kupčija tisto sredstvo, ki more zboljšati tudi vrednost našega denarja.

Na Ogrskem imajo najvišje žitne cene. Vsled vojne blokade so postale dežele centralnih držav glede žitnih cen neodvisne od svetovnih tržišč ter so navezane le na lastno preskrbo. Dežele ententnih držav so v zvezi s svetovnim žitnim trgovim pridejo za nje v poštev predvsem Zedinjene države in Kanada. Pregled žitnih cen pa nam vendarle kaže, da imamo pri nas, izvzemši Nemčijo, višje žitne cene, kakor na Angleškem in Francoskem. Po najvišjih cenah za žetev 1917. je veljal meterski stot pšenice na Ogrskem 50 kron, v Avstriji 42 kron, v Nemčiji 33 K 63 vin. do 35 kron 40 vin., dočim je veljal na Francoskem v tistem času 31 K 35 v. Na Angleškem je veljal meterski stot domače pšenice 43 K 88 vin., in inozemske pšenice 41 K 98 vin. oz. 41 K 15 vin. Podobna razmerja cen se kažejo tudi za ržin oves. Tako je stal meterski stot rži na Francoskem 28 K

50 vin., na Nemškem 31 K 27 vin. do 33 kron, na Ogrskem 48 kron in v Avstriji 42 kron. K temu je treba pripomniti, da so odvisne cene ameriškega žita, s katerimi so v zvezi cene po drugih deželah v zvezi s svetovnim trgovim, od krepke in hude špekulacije, in da so zato dosegle nenavadno višino.

Koliko kruha je odmerjenega posameznikom v posameznih državah Evrope. V Avstriji in Nemčiji je odkazano 280 g, v Turčiji 250 g, v Bulgariji 500 g, v Italiji 350 g, na Francoskem in Angleškem po 260 g, na Danskem 315 g, na Norveškem 280 g, na Švedskem, Holandskem in v Švici od 250 do 265 g.

Nov način šolskih zgradb. Za novo šolsko poslopje v Črnilovu pri Kral. Hradcu je izdelal projekt arhitekt Šiška. V tem projektu ni več običajnih dolgih hodnikov, ampak so razvrščene vse učilnice, garderobe, pisarne in drugi prostori okrog velike osrednje dvorane. Šolske delavnice, telovadnice, risalnice so pa svojemu namenu primerno razvrščene v pritličju ali v podstrešju. Projekt se s svojo originalno in umetniško rešitvijo prav znatno razlikuje od sedaj običajnih. Osrednja dvorana je glavna žila poslopja iz nje so vohodi v vse prostore in v nje se zopet zbira dijaštvo ob prostem času in ob raznih šolskih slavnostih. Dvorana se nadalje da vporabiti za poučna predavanja s kinematografom itd. Ta projekt šolskega poslopja pa nima svoje posebnosti le v omenjeni osrednji dvorani, ampak so vsi prostori smoteno, štedljivo in higijenično urejeni. V projektu je mišljeno na vsako malenkost, tako da je v njem ugodno rešen novi tip šolskih poslopij.

Zvišanje cen za žitne pridelke. Bodoče dni namerava ogrska vlada zvišati maksimalne cene za žito, in sicer za 50%, tako da bi bila cena za pšenico 60 K, za rž, koruzo in ječmen pa 52 K. Cena krušni moki naj bi ostala ista, pri finejših vrstah naj bi se pa zvišala.

Ukrajina ima še velike zaloge žita iz l. 1914., ker ga med vojsko ni mogla izvoziti. V kazanski guberniji, je sedaj baje do 80 milijonov pudov (1 pud = 16.4 kg), v celi Ukrajini več sto milijonov pudov žita. Težava bo seveda s prevozom teh mas. Konec marca se upa na prve dovoze živil iz Ukrajine.

Bombaževoga blaga in perila je ena tretjina one množine, ki je oproščena oddaje za čas od 1. februarja do 1. maja 1918 dana na razpolago podrobni trgovini. Posameznemu kupcu se ne sme prodati več kot 20 m blaga ali pol tucata perila. Cene ne smejo biti višje kakor so bile pred 31. avgustom 1916 v podrobni trgovini. Obrtniki smejo v dobi od 1. februarja do 1. maja eno tretjino podlog in pomožnega blaga vdlati.

Ribarstvo je prišlo v Avstriji v težaven položaj zlasti radi pomanjkanja mrež. Nemčija je l. 1916. prepovedala vsak izvoz mrež in tkanin. Celo leto so se vršila pogajanja z Nemčijo radi mrež in kompenzacij, ki naj bi jih Avstrija dala Nemčiji, sedaj je pa Nemčija pretrgala obravnave in je odklonila dovoljenje za izvoz.

Pribitki k dohodnini. Za l. 1918. in 1919. se določajo pribitki k dohodnini, in sicer pri dohodkih 3000 do 5200 K pribitka 15%, 5200 K do 7200 K — 20%, do 10.000 K — 25%, do 14.000 K — 30%, do 20.000 K — 35% itd. Pri 500.000 K je 160%, čez milijon 200% in kar je čez pet milijonov, plača 250% prebitka.

Veliko aluminijско podjetje „Societa dell alluminio italiano“ se je ustanovilo v Turino na Laškem. Pri tem podjetju je udeležena tudi francoska družba za težko industrijo „Trefileries du Havre“. Podjetje ima značaj trusta. Kapital znaša 20 milijonov lir,

ki obstoji iz 40.000 akcij po 5000 lir nominala.

Za vino l. 1917 so v Nemčiji izkupili 647.091.463 mark.

Konj dražji kot hiša. Na zadnji živinski semenj v Plznu je bilo tudi pripeljano 713 konj. To število je mnogo manjše kot v letih miru, a je umljivo. Vendar se ne upamo trditi, da bi zahtevane cene ne bile pretirane. Za konje h kočijam so plačevali povprečno 8000 K, za gospodarske konje 6 — 8000 K, za tri letna žrebeta 5000 K, za dvoletna 4000 K. Za te cene si lahko pred vojsko kupil lepo hišo.

Papirnati čevlji za poletje. Dunajski strokovni list piše: Prvi poizkusi z izdelovanjem čevljev iz papirja in z lesenimi podplati, imajo namen, da se spravijo v promet kolikor mogoče ceni čevlji za ljudstvo. Sicer še ni natančno znano, kako bodo priredili papir za čevlje, vendar utegnejo napredovati vse priprave v toliko, da bo mogoče poleti dati v promet te papirnate čevlje, ki bodo po možnosti nadomestovale usnjene . . . Upajmo, da ne bo preveč deževalo tiste dni, ko bomo nosili čevlje iz papirja.

Krojač okrajnega glavarstva. „Lidove Novine“ pišejo: Krojač Franc Dufek v Eiberschützu je dobil od vojnega ministerstva vsled priporočila dvornega svetnika Schöna, okrajnega glavarja v Brnu, večje naročilo plaščev za vojne ujetnike. Dufek je namreč tudi dobavitelj oblek za gospoda dvornega svetnika Schöna in ta čast mu je pomagala do protekcije dvornega svetnika. Na podlagi naročila je prejel Dufek od centrale za volno 8000 metrov volnenega blaga po 32 K meter. Dufek je napravil za preizkušnjo plašč, katerega je predložil ministerstvu. To pa je dognalo, da je blago za plašč prelahko. Naročilo je tedaj izostalo in centrala bi morala zahtevati blago nazaj. To se ni zgodilo in Dufek je prodal vse blago brnski podružnici praške kreditne banke, ki mu je plačala za meter 57 kron, tako da je Dufek zraven zaslužil čistih ali boljše rečeno, ne čistih 200.000 kron. — To vse z izvršitvijo enega samega plašča. Dobro je le dejstvo, da je centrala pozabila od krojača gospoda okrajnega glavarja terjati za izgotovitev vjetniških plaščev določeno, a neporabljeno blago.

Preskrba s premogom v letošnjem letu bo, kakor poročajo, dovoljena za privatno potrebo. Ni še gotovo, ali se bo odajal premog potom nakaznic ali pa bodo določili za vsako družino posebno množino. Onim slojem, ki za shrambo premoga ne bodo imeli potrebnih prostorov, smejo preskrbeti prostore občine.

V Furlaniji je najelo dunajsko mesto 700 njiv po 1500 sežnjev. Za pridelavo zelenjave in krompirja ima na razpolago deset motornih plugov in vsega, kar treba za obdelovanje. Bajc je na razpolago tudi dovolj dolavcev, seveda pri plemenitaških posestnikih.

Morske vožnje po vojni. V zadnjem času vlada močno popraševanje po ladjinem prostoru s početkom takoj ob sklepu miru. Faktično je tudi najeta neka 5000 tonska ladja za dve leti proti 20 šilingom. Za dobo 5 let imenujejo tovarno številko 13/6 za angleško tono (1015 kg).

Za uvedbo metriškega sistema vlada baje tudi na Ruskem in celo na Kitajskem v trgovskih krogih opravičeno zanimanje.

Nepotrebno povišanje kapitala je dve firmama prepovedal ruski trgovinski minister, ker je bil namen zvišanja le, da se s tem najbrže zakrije izplačevanje velikih dividend ali pa se deloma odtegneta obdavčevanju.

Zlati zaklad oziroma kritje v zlatu je Nemčija od izbruha vojne dvignila od 1400 na 2533 milijonov mark. Za izboljšanje valute plačuje delne zneske v tujino v zlatu.

Vojni bogataši so pokupili in takoj plačali na Dunaju v letu 1916 za 250 milijonov kron raznih hiš.

Kupovalna moč denarja je zaradi pomankanja blaga povsod zelo padla, na Angleškem za polovico. Na Angleškem, Francoskem, v Italiji in na Ruskem se je izdaja bankovcev popetorila. Po vojni bo morala pametna davčna in delovna politika državne dolgove pokriti ali konsolidirati. (Dr. E. Löw v Pester Lloyd).

Ljubljanska kreditna banka je imela v poslovnem letu 1917 čistega dobička kron 1.285.511 in 40 vinarjev.

Kako je z draginjno drugod? Hamburgischer Korrespondent piše „Ameriška pšenica bi stala postavljena v Nemčijo skoraj po 100 mark za 100 kilogramov; draginja narašča v Ameriki in na Angleškem do nezadovoljnosti; angleški kruh je neužit. Na Francozkem je minister Violette pripoznal resnost krušnega in mesnega vprašanja.“

Centrala za izvoz ur na Rusko se ustanovi ali pa se je medtem morda že ustanovila v Švici.

Petroleja producira sedaj Amerika nad dve tretjini skupne potrebe celega sveta.

O industrijalni antanti se mnogo govori in piše na Francozkem, dasiravno je podobno po francoskih zakonih prepovedano. Za tako antanto se posebno zavzema „Association nationale d'expansion economique“, ki hoče, da se tozadevni paragrafi kodeksa omilijo oziroma izpremenijo.

Kaj je bilo novega pretekli teden?

General Kusmanek je postal tajni svetnik. — Županstvo iz Vogerskega, katero je bilo dosedaj v Zdenski vasi Dobropoljah se je vrnilo domov. — V zvonik cerkve v Dolini pri Trstu je udarila strela. Zvonik se je zrušil in ubil nekega otroka. — Pri Slovenski Bistrici je bil do smrti povežen topničar Mihael Perko. — V Beljaku je povozil vlak kurjača južne železnice J. Janca. — Doslej še v Ljubljani se nahajajoči oddelki finančnega ravnateljstva za Primorsko so se te dni zopet preselili v Trst. — Tajnik pri najvišjem sodnem in kasacijskem dvoru dr. Janko Polec je imenovan za ministerjalnega tajnika. — Solkanski most bo kmalu za silo popravljen. Obok bo iz železa. — Četovodja Anton Vuga, goriški Slovenec, je bil sedmič odlikovan. — Z vojaškim zaslužnim križcem tretjega razreda z vojno dekoracijo in meči je odlikovan rez. poročnik 17. pešpolka Jos. Kordiš, rez. sanitetni praporščak 17. pp. Ig. Fajdiga z zlatim zaslužnim križcem na traku hrabrostne svetinje z meči, rez. nam. računovodja c. k. p. 1. pri garn. bolnici 8. v Ljubljani Josip Vodopivec z zlatim zaslužnim križcem na traku hrab. svetinje. — Velik mrz so imeli v Dragatušu koncem marca. Od streh so visele ledene sveče. Po mnogih krajih je zapadel nov sneg. — Poročil se je g. Zvonko Miklič z gdč. Fani Tavčar iz Žirovnice. — Zoročil se je rez. poročnik Ivo Ramovš z gdč. Zorico Drvarjevo. — Slovencu, zdravniku dr. Ivanu Matkotu se je posrečilo najti vzrok in špecifično sredstvo za najstrašnejšo komplikacijo malarije. — Odvetnik dr. Stanko Lapajne je svojo pisarno z Dunaja premestil v Krško. Viteški križec Franc Jožefovega reda je dobil konzistorijalni svetnik, škofijski kancler č. g. Ivan Mandič v Trstu. — Zamenjan od ruske vlade je kot veterinar Viktor de Glessia iz Logatca. Nahaja se že na potu v domovino. — 40 letnico mašništva je praznoval č. g. Marijan Širca, bivši gvardijan svetogorskega svetišča, sedaj vikar v Pazinu. — Oddelek žrebčarne se je zopet preselil na Selo. — Pri kosilu se je zadavil 78 Anton Frasinelli.

— Četrtrič odlikovan je vojni kurat iz reda benediktincev p. Benedikt Vidar iz Opčine pri Trstu. — Z zlato hrabrostno svetinjo so odlikovani: dom. podlovec Fran Primožič in patrolski vodja Anton Žnidaršič lov. bat. 7., narednik pion. bat. 3. — Bruno Podgornik je odlikovan z železnim križem s krono na traku hrabrostne svetinje, poddesetnik Henrik Grah san. stot. z istim častnim znakom brez krone. — Pri 17. pp. so odlikovani s srebrno hrabrostno svetinjo pešci Anton Bogataj, Ivan Lavrič, Matija Lisec, Ivan Mencin in Fran Smuk, poddesetnik Anton Knez in pešca Alojzij Cugelj in Mihael Grbec. — Radi posebno zvestega službovanja v vojni je bil črnovojniški narednik Fran Kremžar 17. pp. odlikovan s srebrnim zaslužnim križem s krono na traku hrabrostne svetinje. — Najvišje pohvalno priznanje je bilo izročeno nadporočniku 17. pp. Franu Alešu. — Goriški „Mont“ se je preselil iz Novega mesta v Gorico. — Tolpo ciganov, okolu 20, je prišla žendarmerija iz Rajhenburga blizu hrvaške meje. Ti cigani so kradli in ropali daleč naokoli. — S škarjami je dregnila v oko pri igranju svojo mlajšo sestro petletna Matilda Opara v Dobravi pri Trebnjem in jo nevarno poškodovala. — V Turinu v Italiji so potegnili iz vode truplo nekega duhovnika, na drobne kose raztrganega. — L. 1899. radi rituelnega umora na smrt obsojenega žida Leopolda Hilsnerja, ki je bil pozneje pomiloščen na dosmrtno ječo, je cesar pomiloštil. Hilsnerja so takoj postavili pred vojaško naborno komisijo. — Ruska križarica „Admiral Monakov“ je zadela na mino in se potopila. — Ministerjalni tajnik v notranjem ministerstvu na Dunaju 45 let stari J. Budwa je zastupil svojo soprogo in sebe. — V cirkusu Althoff v Nordenhanne v Nemčiji se je pri igri sester Blumenfeld utrgal trapez. Ena sestra si je zlomila roko, dve drugi sta pa obležali mrtvi. — Največji železniški stroj na svetu je zgradila saška tovarna strojev Hartmann. Stroj je dolg 23 metrov, visok 4^{1/2} metra, ter vozi z brzino 120 kilometrov v uri. — Dva milijona kron za dobrodelne namene je zapustil v Aradu umrli poslanec Oeller. — Umrli so: v Šmarji mati pisatelja dr. Ivana Laha Jederta Lah, v Trbovljah rudniški paznik Alojzij Božič, v Ljubljani tapetniški mojster Anton Obreza star 57 let; Filip Kočar, magistratni sluga, star 71 let; Franc Šinkovec, star 22 let; ušulinka M. Marija Terezija Heidrich, stara 78 let; Rozalija Bajde, soproga pogrebne aranžerja; Kristina Sirc, vsmiljenka; v Novem mestu višji finančni svetnik Ivan Lončar, na lgu pri Ljubljani vpokojena učiteljica Katarina Golja, ki je pred leti službovala v Mirnu, v Starem trgu pri Ložu gdč. Ida Petsche, stara 24 let, v Zagrebu Ivo Račič, lastnik trgovskih parobrodov, v Mengšu Franciška Prezelj, vdova Skok, v Gorenjem Logatcu Antonija Kobal, na Gumnišču pri Šmarju posestnik France Erjavec p. d. Furmanov oče; v Bršljanu gospa Marija Globelnik roj. Parkelj, v Trebnjem gdč. Ivana Novak, v Krškem P. Ambrož Majcen, bivši kapucinski gvardijan, v Zagrebu vseučiliški profesor dr. Franjo Josip Spevec in odvetnik Josip Matica; v Celovcu mestni dekan Angerer, v Istri nagloma hčerka polkovnika v pok. g. J. Polajnerja pl. Kankerburg g. Leonija pl. Hanika, soproga podpolkovnika; na Dunaju bivši kustos kranjskega deželnege muzeja profesor Alfons Müller; v Ljubljani gospa Francka Krotochwill, soproga c. kr. orožniškega stražmojstra; na Dunaju priznani berolinski učitelj borenja Slovenec Mihael Neralič; v Kamniku g. Bogumil Lieske, višji nadzornik juž. žel. v pok.; v Višnji gori g. Marija Graul; kot žrtev vojne podčastnik Fran Šinkovec iz Ljubljane; na Robu Marija Perlin, trgovčeva vdova; v Celovcu akad. kipar Alojzij Progar.

Umrli je v Ljubljani vpokojeni ključavničar tobačne režije Franc Veber. — V Tržiču sta umrla brivec Pavel Lučki in posestnik Jožef Salberger. — V Trbovljah je umrl rudniški poduradnik Alojzij Božič.

Premoženje so zaplenili ljubljancu visokošolcu Ernestu Turku, praporščaku 17. pešpolka, ker ga dolže zločina proti vojni moči države. — Zaročil se je Neško Jelenič posestnik v Ljubljani z gđno Ljubico Francovo, hčerko posestnika v Metliki. — Poročil se je na Malem Lošinju nadporočnik dr. Jakob Šilc z gđno Evgenijo Orlič. — Okrajni tajnik Alojzij Marn je premeščen iz Kamnika h okrajnemu glavarstvu v Črnomelj. — Za častniškega namestnika je bil za izredno hrabrost povišan Franc Bohinec, ki je bil od 17. pešpolka dodeljen pešpolku štev. 87. — Iz ruskega ujetništva se je povrnil dr. Rok Jesenko. — Naznanjena so v mesecu aprilu nova prebiranja za črnovojne rojene v letih 1894—99. — V škocijanskih gozdih je ustrelil gozdni čuvaj Pavel Miklavčič iz Unca volka, ki je meril 2 metra in tehtal 27 kg. V tamošnjih gozdih se klati še več volkov.

Za odločitev na zapadu.

Tekom petih dni se je težišče bojev na Francoskem pomaknilo vedno bolj proti jugu. Glavni udarec vodita armadi generala Hutierja in nemškega prestolonaslednika. Te dve skupini ste od St. Quentina zmagovito napredovali že za 100 kilometrov. Dne 1. aprila so bile prve čete teh armad že v Fontaine Bonnelan, na železnici Amiens-Beauvais in sicer že marsikak kilometer za-

hodno Amiens. Fontaine leži skoro enako oddaljen od teh dveh mest, približno 24 kilometrov od vsakega. Bolj še kot Amiens, skrbi antanto to približanje do Beauvaisa, ker s tem je prišel boj na strateško predpolje Pariza.

Amiensu se nemške armade vsak dan bolj približujejo. Ko so Nemci zasedli Montdidier so razdrli štirirno od Američanov zgrajeno železnico Pariz-Amiens. Dne 2. aprila se je glasilo poročilo iz Curiha: Nemci so že 10 kilometrov pred Amiensom. Železnica Clermont-Amiens je vsak dan posejana s težkimi nemškimi izstrelki. Foch, ki je prevzel skupno glavno poveljstvo antante na zahodu, se je pred par dnevi izrazil, da se za Amiens več ne boji in da za mesto garantira...

Amiens in Arras je civilno prebivalstvo zapustilo. S padcem Amiensu bi bila Nemcem odprta pot na Pariz in 20 novih okrajev.

Nemci obstreljujejo Pariz iz štirih dalekosežnih topov. Dva taka topa streljata en dan, dva drugi dan. Pariz je zapustilo že do 300.000 oseb. Tuji diplomatje so zapustili Pariz. Nemci so zadeli tudi St. Denis in Versailles. Novi neški dalekosežni topovi, ki streljajo v daljavo 120 km daleč, bi streljal, ako bi stali na ljubljanskem Gradu lahko iz Ljubljane v Pulj, v Zagreb, okolico Senja, v Benečijo do Timentu.

Katedralo v Noyonu so Francozi obstreljevali. Krasna katedrala gori. Francozi streljalo na Laon iz težkih topov. Več prebivalcev je mrtvih.

Nemci silno obstreljujejo važno križišče severno francoskih železnic Doullens in važno točko angleško belgijske flandrske bojne

črte Saint Pol. Sovražnikovi transporti vsled tega silno trpe.

Ob obeh bregovih Scarpe so napadle močne nemške divizije ter so preprečile, da bi Angleži mogli vreči dovolj pomoči iz Flandrije proti Amiensu.

Nemški napad vzhodno od Arassa in dohod nemškega prestolonaslednika v Montdidier izpostavlja dele angleške fronte nevarnosti, da bodo Angleži obkroženi od dveh strani.

Angleški listi pravijo, da glavni cilj Nemcev ostane Calais, Pariz da je le bolj moraličnega pomena. Nemci Calais že obstreljujejo.

Do 25. marca so Nemci ujeli 70.000 mož in 1000 topov od teh mnogo 32 in 24 cm topov. Angleških častnikov je padlo izredno veliko število. Nekatere nemške čete so stale sedem dni in noči neprestano v boju. Mnoge angleške divizije so bile decimirane. V štirih nočeh so nemški letalci vrgli 132.666 kg bomb. Nemci rabijo nove topove z zelo lahкими lafetami, ki se dajo jako hitro transportirati.

Ameriška pomoč se je izkazala kot malovredna. Za samostojni nastop doslej došle ameriške čete, baje niso sposobne. V Bordeaux je došel prvi transport v Ameriki organizirane poljske armade na čelu ji poročnik knez Poniatovski. Ta „pomoč“ ne reši antante.

Francoske čete iz Italije so že skoro vse došle na francosko bojišče. Njihov poveljnik general Fayolle se že bori na zahodu.

Nemški vojni poročevalci napovedujejo, da se nemško vojno vodstvo pripravlja na nov silen udarec na novi točki zahodne fronte, ki bo v sovražnikove vrste zabila novo veliko luknjo.

Angleži pripravljajo razširjene vojne dolžnosti od 43. na 50. leto.

Na Francoskem se kažejo nova znamenja proti republiki in za monarhijo. Ni izključeno, da miru republika sklepa ne bo.

Po sklepu lista.

Turški napad v Palestini.

Turki so napadli Angleže v Palestini in napredujejo.

Posredovanje v Sibiriji

je Japonska po najnovjših poročilih odklonila. Japonska pravi, da je tako močna, da se prodiranje Nemcev na vzhodu ne straši. Antantarjem je šel zopet velik up — po vodi.

Shodi za mir na Angleškem.

V velikonočnih praznikih je bilo na Angleškem 97 shodov za skorajšnji sporazumni mir.

Kranjska deželna banka v Ljubljani.

Najvarnejše in najugodnejše se naloži denar v pupilarnovarnih 4 $\frac{1}{2}$ % zastavnih listih in 4 $\frac{1}{2}$ % komunalnih zadolžnicah Kranjske deželne banke. Letne obresti čistih 4 $\frac{1}{2}$ % brez odbitka kakršnegakoli davka.

Daje **hipotekarna** in **komunalna** posojila. Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun pod najugodnejšimi pogoji.

ILIRSKA BANKA V LJUBLJANI

Šelenburgova ulica št. 1.

izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje

financira vojaške dobave in aprovizacijske kupčije. — Daje predujme na blago. — Eskomp-tira menice, fakture in terjatve. — Pospešuje trgovino, industrijo ter uvoz in izvoz. — Vloge na knjižice obrestuje po 4%. — Vloge na tekoči račun po dogovoru.